

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (dešimtoji kolegija) SPRENDIMAS

2024 m. spalio 24 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Pašto paslaugos Europos Sąjungoje – Direktyva 97/67/EB – 22 straipsnio 3 dalis – Sąvoka „pašto paslaugų teikėjas, kuriam įtaką daro nacionalinės reguliavimo institucijos priimtas sprendimas“ – Teisė pareikšti ieškinį“

Byloje C-476/23

dėl *Varhoven administrativen sad* (Aukščiausiasis administracinis teismas, Bulgarija) 2023 m. liepos 14 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2023 m. liepos 25 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

„STAR POST“ EOOD

prieš

Komisija za regulirane na saobshteniata

TEISINGUMO TEISMAS (dešimtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas D. Gratsias (pranešėjas), ketvirtosios kolegijos pirmininkas I. Jarukaitis ir teisėjas Z. Csehi,

generalinis advokatas M. Campos Sánchez-Bordona,

posėdžio sekretorė R. Stefanova-Kamisheva, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2024 m. gegužės 28 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- „STAR POST“ EOOD, atstovaujamos *advokati* K. Boncheva, M. Dokova-Kostadinova ir M. Ekimdzhiev,
- *Komisija za regulirane na saobshteniata*, atstovaujamos T. Aleksandrova ir I. Dimitrov,
- Bulgarijos vyriausybės, atstovaujamos T. Mitova ir R. Stoyanov,
- Čekijos vyriausybės, atstovaujamos L. Halajová, M. Smolek ir J. Vlácil,

* Proceso kalba: bulgarų.

– Europos Komisijos, atstovaujamos C. Georgieva ir M. Mataija,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 1997 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 97/67/EB dėl Bendrijos pašto paslaugų vidaus rinkos plėtros bendrųjų taisyklių ir paslaugų kokybės gerinimo (OL L 15, 1998, p. 14; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 3 t., p. 71), iš dalies pakeistos 2008 m. vasario 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/6/EB (OL L 52, 2008, p. 3; toliau – iš dalies pakeista Direktyva 97/67), 22 straipsnio 3 dalies išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant pagal Bulgarijos teisę įsteigtos bendrovės „STAR POST“ EOOD ir *Komisia za regulirane na saobshteniata* (Ryšių reguliavimo komisija, Bulgarija, toliau – KRS) ginčą dėl pastarosios sprendimo, kuriuo buvo nustatyta bendra bendrovės *Balgarski Poshti* (toliau – BP) universaliųjų pašto paslaugų teikimo grynųjų sąnaudų suma ir konstatuota, kad šios sąnaudos yra nepagrįsta finansinė našta BP.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Iš dalies pakeista Direktyva 97/67

- 3 Iš dalies pakeistos Direktyvos 97/67 39 konstatuojamojoje dalyje nustatyta:
„kadangi, norint garantuoti tinkamą universaliųjų paslaugų teikimą ir užtikrinti sąžiningą konkurenciją nerezervuotųjų paslaugų sektoriuje, yra svarbu, iš vienos pusės, atskirti reguliatoriaus, o iš kitos pusės, operatoriaus funkcijas; kadangi joks pašto operatorius negali priimti sprendimų ir kartu būti suinteresuota šalimi; kadangi pačios valstybės narės turėtų apibrėžti vienos arba daugiau nacionalinių reguliavimo institucijų [(toliau – NRI)], kurios tokiam tikslui gali būti pasirinktos iš valstybinių valdžios arba nepriklausomų institucijų, statusą.“
- 4 Šios direktyvos 2 straipsnyje nustatyta:
„Šioje direktyvoje vartojamos sąvokos:
<...>
1a) pašto paslaugų teikėjas: įmonė, teikianti vieną ar kelias pašto paslaugas;
<...>

- 13) universalųjų paslaugų teikėjas: valstybinis arba privatus pašto paslaugų teikėjas, valstybėje narėje teikiantis universaliasias pašto paslaugas arba jų dalį, apie kurią pagal 4 straipsnį buvo pranešta [Europos] Komisijai;
- 14) leidimai: bet kuris leidimas, nustatantis pašto sektoriui būdingas teises ir pareigas ir įmonėms leidžiantis teikti pašto paslaugas ir, kur taikytina, kurti ir (arba) naudoti savo tinklus tokioms paslaugoms teikti, išduodamas kaip „bendrasis leidimas“ arba „individuali licencija“, kurie toliau apibrėžti taip:

<...>

- individuali licencija – leidimas, kurį išduoda [NRI] ir kuris pašto paslaugų teikėjui suteikia konkrečias teises, arba kuris, kur taikytina, tokios įmonės veiklą daro priklausomą nuo konkrečių bendrąjį leidimą papildančių įpareigojimų, tačiau pašto paslaugų teikėjas negali naudotis pagal tokią licenciją suteikiamomis teisėmis, kol nebus gautas [NRI] sprendimas;

<...>

- 17) naudotojas: bet kuris fizinis arba juridinis asmuo, kuris naudojasi teikiamomis pašto paslaugomis būdamas siuntėju arba gavėju;
- 18) [NRI]: kiekvienoje valstybėje narėje esanti institucija arba institucijos, kurioms, be kitų funkcijų, ši valstybė narė paveda vykdyti į šios direktyvos taikymo sritį patenkančias reguliavimo funkcijas;

<...>“

5 Šios direktyvos 7 straipsnio 1, 3–5 dalyse numatyta:

„1. Valstybės narės negali teikti ar palikti galioti išimtinių ar specialių teisių kurti ir teikti pašto paslaugas. Valstybės narės universalųjų paslaugų teikimą gali finansuoti vienu ar keliais iš 2, 3 ir 4 dalyse nurodytų būdų arba bet kokiais kitais Sutartį atitinkančiais būdais.

<...>

3. Jei valstybė narė nustato, kad šioje direktyvoje numatytos pareigos teikti universaliasias paslaugas sukelia grynąsias sąnaudas, apskaičiuotas atsižvelgiant į I priedą, ir universalųjų paslaugų teikėjui (-ams) sudaro nepagrįstai didelę finansinę naštą, tai ji gali įdiegti:

- a) atitinkamai (-oms) įmonei (-ėms) skirtą kompensavimo iš valstybės išteklių mechanizmą;
- b) mechanizmą, skirtą paskirstyti pareigų teikti universaliasias paslaugas grynąsias sąnaudas tarp paslaugų teikėjų ir (arba) naudotojų.

4. Jeigu gryniosios sąnaudos yra paskirstomos pagal 3 dalies b punktą, tai valstybės narės gali įsteigti kompensacijų fondą, finansuojamą iš paslaugų teikėjų ir (arba) naudotojų įmokų, ir kurių šiuo tikslu administruotų nuo naudos gavėjo ar gavėjų nepriklausoma įstaiga. <...>

5. Valstybės narės turi užtikrinti, kad steigiant kompensacijų fondą ir nustatant 3 ir 4 dalyse nurodytų finansinių įmokų dydį būtų laikomasi skaidrumo, nediskriminavimo ir proporcingumo

principų. Laikantis 3 ir 4 dalių priimti sprendimai turi būti pagrįsti objektyviais ir patikrinamais kriterijais bei paskelbti viešai.“

6 Tos pačios direktyvos 14 straipsnyje nustatyta:

1. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad universaliųjų paslaugų teikėjų apskaita būtų tvarkoma pagal šio straipsnio nuostatas.

2. Universaliųjų paslaugų teikėjas (-ai) savo vidaus apskaitos sistemose turi turėti atskiras sąskaitas, kad būtų galima kiekvieną paslaugą ir produktą, kurie yra universaliųjų paslaugų dalis, aiškiai atskirti nuo tų, kurie nėra universaliųjų paslaugų dalis. Šis apskaitos atskyrimas naudojamas valstybėms narėms apskaičiuojant grynąsias universaliųjų paslaugų sąnaudas. Tokiose vidaus apskaitos sistemose remiamasi nuosekliai taikomais ir objektyviai pagrįstais sąnaudų apskaitos principais.

3. Šio straipsnio 2 dalyje minėtose apskaitos sistemose, neribojant šio straipsnio 4 dalies taikymo, sąnaudos paskirstomos taip:

- a) sąnaudos, kurios tiesiogiai gali būti priskirtos konkrečiai paslaugai ar produktui, priskiriamos tai paslaugai ar produktui;
- b) bendrosios sąnaudos, t. y. tokios sąnaudos, kurios negali būti tiesiogiai priskirtos konkrečiai paslaugai ar produktui, paskirstomos taip:
 - i) jeigu įmanoma, bendrosios sąnaudos yra paskirstomos remiantis tiesiogine tokių sąnaudų kilmės analize;
 - ii) kai tiesioginė analizė negalima, bendrųjų sąnaudų kategorijos yra nustatomos remiantis jų netiesioginiu sąryšiu su kita sąnaudų kategorija arba kategorijų grupe, kurioms sąnaudas galima tiesiogiai priskirti ar paskirstyti; netiesioginis sąryšis turi būti pagrįstas palyginamomis sąnaudų struktūromis;
 - iii) kai negalima pritaikyti nei tiesioginių, nei netiesioginių sąnaudų paskirstymo būdų, sąnaudų kategorija paskirstoma remiantis bendru paskirstymo kriterijumi, apskaičiuotu imant visų išlaidų, tiesiogiai ar netiesiogiai priskirtų ar paskirstytų kiekvienai iš universaliųjų paslaugų ir išlaidų, priskirtų kitoms paslaugoms, santykį;
 - iv) bendrosios sąnaudos, kurios būtinos tiek universaliosioms, tiek neuniversaliosioms paslaugoms teikti, atitinkamai paskirstomos; tokie pat sąnaudų veiksniai privalo būti taikomi tiek universaliosioms, tiek neuniversaliosioms paslaugoms.

4. Kitokios sąnaudų apskaitos sistemos gali būti taikomos tik tada, jeigu jos atitinka 2 dalies nuostatas ir buvo patvirtintos [NRI]. Prieš taikant tokias apskaitos sistemas, apie tai yra informuojama Komisija.

5. [NRI] garantuoja, kad nuo universaliųjų paslaugų teikėjo nepriklausoma kompetentinga institucija patvirtins 3 ir 4 dalyse aprašytų apskaitos sistemų atitikimą vienai iš sąnaudų apskaitos sistemų. Valstybės narės turi užtikrinti, kad periodiškai būtų skelbiami pranešimai apie apskaitos sistemų atitikimą.

<...>

8. Jeigu tam tikra valstybė narė nenustatė universaliųjų paslaugų teikimo finansavimo mechanizmo, kurį galima nustatyti pagal 7 straipsnį, ir jeigu [NRI] yra įsitikinusi, kad nė vienas iš

šios valstybės narės paskirtų universaliųjų paslaugų teikėjų paslėptu arba kitokiu būdu negauna valstybės pagalbos, o konkurencija rinkoje yra tikrai veiksminga, [NRI] gali nuspręsti netaikyti šiame straipsnyje keliamų reikalavimų.

<...>“

7 Iš dalies pakeistos Direktyvos 97/67 22 straipsnyje numatyta:

„1. Kiekviena valstybė narė pašto sektoriui paskiria vieną arba daugiau [NRI], kurios yra teisiškai atskirtos nuo pašto operatorių ir kurių veikla nuo jų nepriklausoma. Valstybės narės, pasiliekančios nuosavybės teisę į pašto paslaugų teikėjus ar jų kontrolę, užtikrina veiksmingą struktūrinį reguliavimo funkcijų atskyrimą nuo veiklos, susijusios su nuosavybe ar kontrole.

<...>

2. [NRI] pavedamas konkretus uždavinys užtikrinti, kad būtų laikomasi su šia direktyva susijusių įsipareigojimų, visų pirma nustatant stebėjimo ir reguliavimo tvarką, užtikrinančią universaliųjų paslaugų teikimą. Joms taip pat gali būti pavesta užtikrinti konkurencijos taisyklių laikymąsi pašto sektoriuje.

<...>

3. Valstybės narės užtikrina, kad nacionaliniu lygiu būtų sukurti veiksmingi mechanizmai, kuriais naudotojui ar pašto paslaugų teikėjui suteikiama teisė nuo suinteresuotųjų šalių nepriklausomai skundą nagrinėjančiai įstaigai pateikti skundą dėl [jam įtaką darančio] [NRI] priimto sprendimo. Jei skundą nagrinėjanti įstaiga nenusprendžia kitaip, skundo nagrinėjimo metu [NRI] sprendimas galioja toliau.“

8 Šios direktyvos I priedo „Universaliųjų paslaugų gryųjų sąnaudų, jei tokių yra, apskaičiavimo gairės“ B dalyje „Gryųjų sąnaudų apskaičiavimas“ numatyta:

„[NRI] turi apsvarstyti visas priemones, kurios užtikrintų pašto paslaugų teikėjams (paskirtiems ar nepaskirtiems) skirtas paskatas ekonomiškai efektyviai vykdyti įpareigojimus teikti universaliąsias paslaugas.

Pareigų teikti universaliąsias paslaugas grynosios sąnaudos – visos sąnaudos, susijusios su universaliųjų paslaugų teikimu ir tam būtinos. Universaliųjų paslaugų grynosios sąnaudos turi būti apskaičiuojamos kaip paskirtojo universaliųjų paslaugų teikėjo gryųjų sąnaudų, kai jis dirba vykdydamas įpareigojimus teikti universaliąsias paslaugas, ir to paties pašto paslaugų teikėjo gryųjų sąnaudų, kai jis dirba nevykdydamas įpareigojimų teikti universaliąsias paslaugas, skirtumas.

Skaiciuojant atsižvelgiama į visus kitus aktualius aspektus, įskaitant bet kokią nematerialią bei rinkos naudą, kurią gauna pašto paslaugų teikėjas, paskirtas teikti universaliąsias paslaugas, teisę gauti pagrįstą pelną ir paskatas siekti ekonominio efektyvumo.

<...>

<...> Už gryųjų sąnaudų patikrinimą atsako [NRI]. Universaliųjų paslaugų teikėjas (-ai) bendradarbiauja su [NRI], kad ji galėtų patikrinti grynąsias sąnaudas.“

Direktyva 2008/6

9 Direktyvos 2008/6 29, 41, 49 ir 56 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:

„(29) Direktyvoje [97/67] šiuo metu nustatyti skaidrumo, nediskriminavimo ir proporcingumo principai turėtų būti ir toliau taikomi kiekvienam finansavimo mechanizmui, o visi sprendimai šioje srityje turėtų būti pagrįsti skaidriais, objektyviais ir patikrinamais kriterijais. Visų pirma universaliųjų paslaugų gryniosios sąnaudos turėtų būti apskaičiuojamos prižiūrint [NRI], kaip paskirtojo universaliųjų paslaugų teikėjo grynųjų sąnaudų, kai jis dirba vykdydamas universaliųjų paslaugų teikimo įpareigojimus, ir jo grynųjų sąnaudų, kai jis dirba nevykdydamas įpareigojimų teikti universaliąsias paslaugas, skirtumas. Skaičiuojant atsižvelgiama į visus kitus aktualius aspektus, įskaitant bet kokią rinkos naudą, kurią gauna pašto paslaugų teikėjas, paskirtas teikti universaliąsias paslaugas, teisę gauti pagrįstą pelną ir paskatas siekiant ekonominio efektyvumo.

<...>

(41) Atsižvelgiant į perėjimą prie visiškai konkurencingos rinkos bei siekiant užtikrinti, kad kryžminis subsidijavimas nepakenktų konkurencijai, tikslinga toliau reikalauti, kad atlikus būtinus pakeitimus valstybės narės paliktų galioti universaliųjų paslaugų teikėjų įpareigojimą atskirai ir skaidriai tvarkyti paslaugų apskaitą.

Šiuo įpareigojimu turėtų būti užtikrinta, kad [NRI], konkurencijos institucijos ir Komisija gautų informaciją, būtiną su universaliosiomis paslaugomis susijusiems sprendimams priimti ir sąžiningoms rinkos sąlygoms stebėti, kol konkurencija taps veiksminga. <...>

Dėl tokio apskaitos atskyrimo ir skaidrumo valstybėms narėms ir jų nacionalinėms reguliavimo institucijoms turėtų būti užtikrinta pakankamai išsami apskaitos sistemų informacija siekiant:

- priimti su universaliosiomis paslaugomis susijusius sprendimus,
- ją naudoti nustatant, ar dėl nustatytų įpareigojimų teikti universaliąsias paslaugas universaliųjų paslaugų teikėjas patiria grynųjų sąnaudų ir ar jam tenka nepagrįstai didelė finansinė našta,
- <...>

(49) Kiekvienai šaliai, kurios atžvilgiu [NRI] priėmė sprendimą, turėtų būti suteikta teisė šį sprendimą apskųsti nuo tos institucijos nepriklausomai įstaigai. Tokia įstaiga gali būti teismas. Ši skundų pateikimo tvarka nepažeidžia kompetencijos pasidalijimo principo nacionalinėje teismų sistemoje ir juridinių ar fizinių asmenų teisių pagal nacionalinius teisės aktus. Kol nebaigtos minėtos procedūros, teisiniam tikrumui ir rinkos saugumui garantuoti būtina užtikrinti laikiną [NRI] sprendimų galiojimą.

<...>

(56) Kadangi šios direktyvos tikslų, t. y. sukurti Bendrijos pašto paslaugų vidaus rinką, užtikrinti visiems naudotojams bendrą universaliųjų paslaugų lygį ir nustatyti suderintus pašto paslaugų reguliavimo principus, valstybės narės negali deramai pasiekti ir kadangi dėl siūlomo veiksmo masto ir poveikio tų tikslų būtų geriau siekti Bendrijos lygiu, laikydamasi Sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Bendrija gali patvirtinti priemones.
<...>“

Bulgarijos teisė

10 *Administrativnoprotsesualen kodeks* (Administracinio proceso kodeksas) 147 straipsnyje nustatyta:

„1. Piliečiai ir organizacijos, kurių teisės, laisvės ar teisėti interesai buvo pažeisti ar jiems kilo pavojus dėl administracinio akto arba kurių atžvilgiu šiuo aktu nustatomos pareigos, turi teisę jį ginčyti.

<...>“

11 *Zakon za poshtenskite usluzhi* (Pašto paslaugų įstatymas) 15 straipsnyje nustatyta:

„1. [KRS] pašto paslaugų teikimą reglamentuoja pagal šį įstatymą:

1) užtikrindama universaliųjų pašto paslaugų teikimo sąlygas visoje nacionalinėje teritorijoje;

<...>

11) nustatydamą universaliųjų pašto paslaugų teikimo grynąjų sąnaudų apskaičiavimo ir nepagrįstos finansinės naštos buvimo kriterijų nustatymo metodą; šį apskaičiavimo metodą patvirtina Ministrų taryba, remdamasi [KRS] pasiūlymu;

<...>

2) [KRS] sprendimai, kuriais įgyvendinamas šis įstatymas, yra individualūs, norminiai ar bendro pobūdžio administraciniai aktai ir jie gali būti skundžiami kompetentingam administraciniam teismui pagal Administracinio proceso kodeksą.

<...>“

12 Šio įstatymo 24 straipsnyje numatyta:

„Universaliųjų pašto paslaugų teikimą užtikrina pašto operatorius, kuriam pagal įstatymą nustatytas įpareigojimas teikti šias paslaugas visoje šalies teritorijoje per jo organizuojamą ir valdomą pašto tinklą.“

13 Šio įstatymo 29 straipsnyje nustatyta:

„1. Pašto operatorius, įpareigotas teikti universaliąsias pašto paslaugas, gauna kompensaciją iš valstybės biudžeto, jei pareiga užtikrinti universaliąsias pašto paslaugas lemia grynąsias sąnaudas ir nepagrįstai didelę finansinę naštą.

2. Nepagrįstai didelės finansinės naštos už universaliųjų pašto paslaugų teikimą dydį nustato [KRS], remdamasi grynosiomis sąnaudomis, apskaičiuotomis pagal 15 straipsnio 1 dalies 11 punkte numatytą metodiką.

<...>“

- 14 Pagal Pašto paslaugų įstatymo 29a straipsnį pašto paslaugų operatoriaus, privalančio teikti universalias paslaugas, prašymu KRS priima sprendimą dėl universaliųjų pašto paslaugų teikimo grynųjų sąnaudų sumos ir dėl nepagrįstai didelės finansinės naštos, atsirandančios dėl universaliųjų pašto paslaugų teikimo, buvimo ir dydžio. Iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad, kaip nustatyta šio įstatymo 29a straipsnyje, KRS nepriima sprendimo dėl universaliųjų paslaugų teikėjui skirtinos kompensacijos dydžio, jei konstatuojama jam tenkanti nepagrįstai didelė finansinė našta. KRS pateikia savo sprendimą ir su juo susijusius elementus atsakingam ministro pirmininko pavaduotojui, kuris savo ruožtu pateikia finansų ministrui pasiūlymą į įstatymo dėl kitų metų valstybės biudžeto projektą įtraukti lėšų, skirtų šiai finansinei naštai kompensuoti, sumą.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 15 Kasatorė pagrindinėje byloje yra Bulgarijos bendrovė, turinti licenciją teikti universaliosios pašto paslaugoms priskiriamas paslaugas. Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad 2022 m. rugpjūčio 18 d. Sprendimu Nr. 289 KRS panaikino šią licenciją ir uždraudė kasatorei pagrindinėje byloje dvejiems metams prašyti naujos individualios licencijos tokioms paslaugoms teikti, gauti tokią licenciją ir įsigyti komercinės bendrovės, turinčios įgaliotojo pašto operatoriaus statusą atitinkamoje veiklos srityje, kapitalo dalių ar akcijų.
- 16 Kasatorė pagrindinėje byloje dėl šio sprendimo pateikė skundą, šis pirmojoje instancijoje buvo atmestas. Remiantis kasatorės pagrindinėje byloje Teisingumo Teismui pateikta informacija, kurią Bulgarijos Respublika patvirtino per posėdį, šis atmetimas ir minėtas sprendimas buvo galutinai panaikinti 2024 m. sausio 29 d. *Varhoven administrativen sad* (Aukščiausiasis administracinis teismas, Bulgarija) sprendimu.
- 17 BP, istorinė Bulgarijos pašto paslaugų operatorė, nuo 2010 m. penkiolika metų privalo užtikrinti universaliųjų pašto paslaugų teikimą.
- 18 Gavusi šio operatoriaus prašymą dėl kompensacijos, kaip tai suprantama pagal Pašto paslaugų įstatymo 29a straipsnį, 2022 m. spalio 13 d. Sprendime Nr. 332 (toliau – ginčijamas sprendimas) KRS, atlikusi audito procedūrą, kurią atlikti įgaliotas nepriklausomas auditorius, nusprendė, kad 2021 m. bendra šio operatoriaus universaliųjų pašto paslaugų teikimo grynųjų sąnaudų suma buvo 28 456 000 Bulgarijos levų (BGN) (maždaug 14 500 000 EUR) ir kad šios gryniosios sąnaudos yra nepagrįstai didelė finansinė našta jam.
- 19 Kasatorė pagrindinėje byloje pateikė skundą dėl ginčijamo sprendimo *Administrativen sad Sofia-grad* (Sofijos miesto administracinis teismas, Bulgarija); šis skundas nutartimi buvo atmestas dėl suinteresuotumo pareikšti ieškinį nebuvimo, motyvuojant tuo, kad šis sprendimas nėra skirtas kasatorei pagrindinėje byloje, juo jai tiesiogiai ir nedelsiant nesukuriamos teisės ar pareigos ir nedaromas poveikis jos teisėms ir teisėtiems interesams.

- 20 Kasatorė pagrindinėje byloje šią nutartį apskundė *Varhoven administrativen sad* (Aukščiausiasis administracinis teismas), kuris yra prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, teigdamas, kad ji konkuruoja su BP tiek paslaugų, priskiriamų prie universaliųjų pašto paslaugų, tiek neuniversaliųjų pašto paslaugų rinkoje. Ji teigia dalyvavusi keliose viešojo pirkimo sutarčių sudarymo procedūrose ir nurodo, kad BP pateikti neįprastai mažos kainos pasiūlymai leido jai įtarti, jog valstybės gautas subsidijas universaliųjų pašto paslaugų išipareigojimui vykdyti ji panaudojo ir kitai veiklai finansuoti, o tai lemia konkurencijos iškreipimą, kuris daro tiesioginę įtaką jos komercinei veiklai atitinkamoje rinkoje. Ji pareiškė kelis ieškinius, kuriuos grindė tuo, kad BP gavo valstybės pagalbą. Jos teiginiai niekada nebuvo nagrinėjami motyvuojant tuo, kad „dėl universaliųjų pašto paslaugų sąnaudų kasmet KRS susitardavo per administracinę procedūrą, pradėtą [BP] prašymu, „siekiant kompensuoti nepagrįstai didelę finansinę naštą, tenkančią vykdant universaliųjų pašto paslaugų išipareigojimus“.
- 21 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme kasatorė pagrindinėje byloje visų pirma teigia, kad universaliųjų pašto paslaugų teikimo grynujų sąnaudų apskaičiavimas nėra paprasta apskaitos procedūra, o turi leisti reguliavimo institucijai išsamiai įvertinti nagrinėjamą rinką. Su tuo susijęs sprendimas priskirtinas prie sprendimų, numatytų iš dalies pakeistos Direktyvos 97/67 14 straipsnyje, siejamame su jos 22 straipsniu, todėl jį gali ginčyti universaliųjų pašto paslaugų „naudotojas“ ir „pašto paslaugų teikėjas“, kuriam ši direktyva daro poveikį.
- 22 Grįsdama savo kasacinį skundą kasatorė pagrindinėje byloje remiasi savo, kaip „pašto paslaugų teikėjos“, ir „universaliųjų pašto paslaugų naudotojos“ statusu ir mano, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme apskūsta *Administrativen sad Sofia-grad* (Sofijos miesto administracinis teismas) nutartimi pažeidžiamas Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 47 straipsnis, 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 straipsnis ir iš dalies pakeistos Direktyvos 97/67 22 straipsnis. Ji tvirtina, kad su paslaugų teikėju, kuriam pavesta teikti universalias paslaugas, konkuruojančios įmonės gali ginčyti NRI sprendimus, jeigu jais pažeidžiama neiškreipta konkurencija. Nagrinėjamu atveju KRS priėmė trumpą sprendimą automatiškai, remdamasi, pirma, BP parengta ataskaita, kuri niekada nebuvo paskelbta viešai, ir, antra, nepriklausomo auditoriaus, kuris vis dėlto neatliko išsamių BP apskaitos patikrinimų, tik iš dalies viešai paskelbta analize.
- 23 Savo ruožtu KRS primena, kad iš dalies pakeistos Direktyvos 97/67 22 straipsnyje numatytas mechanizmas buvo įgyvendintas nacionaliniu lygmeniu taikant Administracinio proceso kodekse numatytą apskundimo procedūrą ir kad asmenų, turinčių teisę apskūsti jos sprendimus, ratas nėra neribotas. „[Itak]ą patiriantys“ asmenys, kaip tai suprantama pagal šią direktyvą, yra tie, kurie patiria tokių sprendimų daromą „materialinės teisės poveikį“, t. y. egzistuojančių subjektinių teisių išnykimą arba apribojimą, naujų teisių pareigų sukūrimą, esamų pareigų išplėtimą arba negalėjimą įgyvendinti subjektinių teisių. Nagrinėjamu atveju ginčijamo sprendimo panaikinimas nelemtų jokių kasatorės pagrindinėje byloje teisinės srities pokyčių, o jei būtų pritarta jos ginamam teiginiui, atsirastų labai didelis teisinis nesaugumas.
- 24 Atsižvelgdamas į šiuos argumentus prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad siekiant atsakyti į klausimą, ar kasatorė pagrindinėje byloje yra suinteresuota pareikšti ieškinį dėl ginčijamo sprendimo, būtina išaiškinti sąvoką „pašto paslaugų teikėj[as, kuriam įtaką daro NRI priimtas sprendimas]“, kaip ji suprantama pagal iš dalies pakeistos Direktyvos 97/67 22 straipsnio 3 dalį. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo teigimu, pagrindinėje byloje nereikia nagrinėti pašto paslaugų „naudotojo“ sąvokos, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą, nes kasatorė pagrindinėje byloje pateikė tik argumentus, susijusius su „universaliųjų pašto paslaugų“

teikėjo, konkuruojančio su BP atitinkamoje rinkoje, veikla, nepateikdama faktinių duomenų, leidžiančių daryti išvadą, kad ji naudojosi BP teikiamomis universaliosiomis pašto paslaugomis. Todėl, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo teigimu, bet koks prejudicinis klausimas, susijęs su pašto paslaugų „naudotojo“ statusu, yra hipotetinis.

25 Šiomis aplinkybėmis *Varhoven administrativen sad* (Aukščiausiasis administracinis teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

- „1. Kaip turi būti aiškinama [iš dalies pakeistos] Direktyvos [97/67] 22 straipsnio 3 dalyje esanti frazė „pašto paslaugų teikėj[as, kuriam įtaką daro NRI priimtas sprendimas]“ ir ypač sąvoka „įtak[ą daro]“? Ar sąvoka „įtak[ą daro]“ turi būti aiškinama taip, kad [NRI] sprendimas turi būti priimtas būtent dėl pašto paslaugų teikėjo? Ar pašto paslaugas teikiančiai bendrovei, kaip ji suprantama pagal [iš dalies pakeistos] Direktyvos [97/67] 22 straipsnio 3 dalį, „[daroma įtaka]“, jei vykstant viešųjų pirkimų procedūras ši bendrovė konkuruoja su universalųjų pašto paslaugų teikėju ir, skųsdama per šias procedūras priimtus sprendimus, nurodė argumentus dėl universalųjų pašto paslaugų teikėjo kryžminio subsidijavimo, o teismas juos atmetė, remdamasis [NRI] sprendimais, kuriais buvo pripažinta universaliosios pašto paslaugos teikėjo gryųjų sąnaudų, susijusių su paslaugų teikimu, suma ir nustatyta, kad šios sąnaudos tam tikru mastu yra neproporcinga finansinė našta, tenkanti dėl universalųjų pašto paslaugų teikimo?
2. Ar pagal [iš dalies pakeistos] Direktyvos [97/67] 22 straipsnio 3 dalies ir [Chartijos] 47 straipsnio nuostatas leidžiama tokia situacija, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, kai su universalųjų pašto paslaugų teikėju konkuruojantis pašto paslaugų teikėjas negali nepriklausomoje institucijoje ginčyti [NRI] sprendimo, kuriuo pripažįstama universalųjų pašto paslaugų teikėjo gryųjų sąnaudų, susijusių su universalųjų pašto paslaugų teikimu, suma ir nustatoma, kad šios sąnaudos tam tikru mastu yra neproporcinga finansinė našta, susijusi su universalųjų pašto paslaugų teikimu?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl priimtinumų

- 26 Savo rašytinėse pastabose Bulgarijos Respublika ginčija pirmojo prejudicinio klausimo priimtumą ir, be kita ko, teigia, kad jis grindžiamas faktinėmis aplinkybėmis, kurias nurodė tik kasatorė pagrindinėje byloje ir kurios nebuvo nustatytos prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme. Todėl šis klausimas yra hipotetinis. Be to, Bulgarijos Respublika kelia klausimą dėl Teisingumo Teismo atsakymo į šį klausimą naudingumo pagrindinėje byloje.
- 27 Šiuo klausimu reikia priminti, kad iš suformuotos jurisprudencijos matyti, jog tuo atveju, kai klausimai, pateikti pagal SESV 267 straipsnį pateiktame prašyme priimti prejudicinį sprendimą, susiję su Sąjungos teisės išaiškinimu, Teisingumo Teismas iš principo privalo priimti sprendimą. Tokiems nacionalinio teismo pateiktiems klausimams dėl Sąjungos teisės išaiškinimo, atsižvelgiant į jo paties nurodytus teisinius pagrindus ir faktines aplinkybes, kurių tikslumo Teisingumo Teismas neprivalo tikrinti, taikoma svarbos prezumpcija. Teisingumo Teismas gali atsisakyti priimti sprendimą dėl nacionalinio teismo pateikto prašymo, tik jeigu akivaizdu, kad prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas visiškai nesusijęs su pagrindinėje byloje nagrinėjamo ginčo aplinkybėmis ar dalyku, jeigu problema hipotetinė arba Teisingumo Teismas neturi informacijos

apie faktines ir teises aplinkybes, būtinos tam, kad naudingai atsakytų į jam pateiktus klausimus (2024 m. birželio 6 d. Sprendimo *INGSTEEL*, C-547/22, EU:C:2024:478, 25 ir 26 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija).

- 28 Nagrinėjamu atveju neginčijama nei tai, kad pirmasis prejudicinis klausimas susijęs su iš dalies pakeistos Direktyvos 97/67 22 straipsnio 3 dalies išaiškinimu, nei tai, kad ši nuostata, visų pirma jos taikymo asmenims sritis, yra svarbi priimant sprendimą pagrindinėje byloje.
- 29 Žinoma, šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar „pašto paslaugų teikėj[o, kuriam įtaką daro NRI priimtas sprendimas]“, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 22 straipsnio 3 dalį, statusas, kurio reikalauja kasatorė pagrindinėje byloje, gali būti nustatytas remiantis faktinėmis aplinkybėmis, susijusiomis su administracinėmis ir teisminėmis procedūromis, kurios, Bulgarijos Respublikos teigimu, nagrinėjamu atveju nebuvo nustatytos.
- 30 Pagal suformuotą jurisprudenciją, nors tam tikromis aplinkybėmis gali būti naudinga, kad prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikimo Teisingumo Teismui metu būtų nustatytos bylos faktinės aplinkybės, nacionaliniai teismai turi didelę diskreciją kreiptis į Teisingumo Teismą, jei mano, kad jų nagrinėjamose bylose kyla klausimų dėl Sąjungos teisės nuostatų išaiškinimo ar galiojimo vertinimo, dėl kurių jie turi priimti sprendimą (šiuo klausimu žr. 2015 m. birželio 4 d. Sprendimo *Kernkraftwerke Lippe-Ems*, C-5/14, EU:C:2015:354, 31 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją). Be kita ko, šie teismai gali laisvai pasinaudoti šia diskrecija bet kuriuo, kaip jie mano, tinkamu proceso momentu (2018 m. lapkričio 14 d. Sprendimo *Memoria ir Dall’Antonia*, C-342/17, EU:C:2018:906, 33 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 31 Taigi negalima prašymo priimti prejudicinį sprendimą pripažinti nepriimtiniu remiantis vien tuo, kad jis pateiktas ankstyvoje pagrindinės bylos stadijoje (2018 m. lapkričio 14 d. Sprendimo *Memoria ir Dall’Antonia*, C-342/17, EU:C:2018:906, 34 punktas).
- 32 Vadinasi, prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra priimtinas.

Dėl esmės

- 33 Visų pirma reikia priminti, kad, nacionaliniams teismams ir Teisingumo Teismui bendradarbiaujant, kaip numatyta SESV 267 straipsnyje, pastarasis nacionaliniam teismui turi pateikti naudingą atsakymą, kuris leistų išnagrinėti jam pateiktą bylą. Taigi Teisingumo Teismas prireikus turi performuluoti jam pateiktus klausimus (2023 m. balandžio 20 d. Sprendimo *DIGI Communications*, C-329/21, EU:C:2023:303, 23 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 34 Taigi reikia konstatuoti, kad savo klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar iš dalies pakeistos Direktyvos 97/67 22 straipsnio 3 dalis, siejama su Chartijos 47 straipsniu, turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias su universaliųjų pašto paslaugų teikėju konkuruojantis pašto paslaugų teikėjas negali nepriklausomoje įstaigoje ginčyti NRI sprendimo, kuris nėra jam skirtas, kai tame sprendime ji pagal šios direktyvos 7 straipsnio 3 dalį apskaičiuoja universaliųjų pašto paslaugų teikėjo patirtų grynąjį sąnaudų sumą ir konstatuoja, kad šios sąnaudos yra nepagrįstai didelė finansinė našta, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą.

- 35 Siekiant atsakyti į šį klausimą, reikia išaiškinti iš dalies pakeistos Direktyvos 97/67 22 straipsnio 3 dalyje esančią sąvoką „pašto paslaugų teikėjas, kuriam įtaką daro NRI priimtas sprendimas“, kuri, nesant aiškios nuorodos į valstybių narių teisę, turi būti laikoma savarankiška Sąjungos teisės sąvoka (šiuo klausimu žr. 2008 m. vasario 21 d. Sprendimo *Tele2 Telecommunication*, C-426/05, EU:C:2008:103, 26 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 36 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad, kaip teigia Bulgarijos Respublika ir Komisija, iš dalies pakeistos Direktyvos 97/67 22 straipsnio 3 dalis suformuluota iš esmės taip pat kaip ir 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (Pagrindų direktyva) (OL L 108, 2002, p. 33; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 29 t., p. 349) 4 straipsnio 1 dalies pirmas sakiny, dabar perkeltas į 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2018/1972, kuria nustatomas Europos elektroninių ryšių kodeksas (OL L 321, 2018, p. 36), 31 straipsnio 1 dalį.
- 37 Pagal Direktyvos 2002/21 4 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį „[v]alstybės narės užtikrina, kad nacionaliniu lygiu veiktų veiksmingi mechanizmai, pagal kuriuos bet kuris paslaugų gavėjas ar įmonė, teikianti elektroninių ryšių tinklus ir (arba) paslaugas, kuriai turi įtakos nacionalinės reguliavimo institucijos sprendimas, turėtų teisę paduoti apeliacinei institucijai, nepriklausomai nuo suinteresuotų šalių, apeliacinį skundą dėl to sprendimo“.
- 38 Pagal suformuotą jurisprudenciją Direktyvos 2002/21 4 straipsnio 1 dalis išplaukia iš Chartijos 47 straipsnio nuostatomis užtikrinamo veiksmingos teisminės gynybos principo, pagal kurį valstybių narių teismai turi užtikrinti teisės subjektams pagal Sąjungos teisę suteikiamų teisių teisminę gynybą (2023 m. balandžio 20 d. Sprendimo *DIGI Communications*, C-329/21, EU:C:2023:303, 33 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 39 Taigi aiškinant šią nuostatą turi būti atsižvelgta į šios pagrindinės teisės svarbą, išplaukiančią iš visa Chartija įgyvendintos sistemos. Pirmiausia reikia atsižvelgti į tai, kad nors Chartijos 52 straipsnio 1 dalyje leidžiama apriboti naudojimąsi joje įtvirtintomis teisėmis, vis dėlto šioje nuostatoje reikalaujama, kad bet koks apribojimas nekeistų atitinkamos pagrindinės laisvės esminio turinio ir, laikantis proporcingumo principo, būtų būtinas ir iš tiesų atitiktų bendrojo intereso tikslus (šiuo klausimu žr. 2023 m. balandžio 20 d. Sprendimo *DIGI Communications*, C-329/21, EU:C:2023:303, 40 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 40 Šiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas nusprendė, kad, atsižvelgiant į NRI pareigą skatinti konkurenciją elektroninių ryšių sektoriuje, siauras Direktyvos 2002/21 4 straipsnio 1 dalies aiškinimas, kad ši nuostata asmenims, kurie nėra šių institucijų sprendimų adresatai, nesuteikia teisės pateikti skundo, būtų sunkiai suderinamas su minėtoms institucijoms taikomais iš šios direktyvos išplaukiančiais bendraisiais tikslais ir reglamentuojamojo pobūdžio principais, visų pirma su tikslu skatinti konkurenciją (2023 m. balandžio 20 d. Sprendimo *DIGI Communications*, C-329/21, EU:C:2023:303, 35 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 41 Taigi pagal suformuotą jurisprudenciją Direktyvos 2002/21 4 straipsnio 1 dalis skirta tiek atitinkamo NRI sprendimo adresatams, tiek kitoms įmonėms, teikiančioms elektroninių ryšių tinklus ar paslaugas ir galinčioms konkuruoti su šiais adresatais, jeigu NRI priima sprendimą per procedūrą, kuria siekiama užtikrinti konkurenciją ir tas sprendimas gali turėti įtakos šių įmonių padėčiai rinkoje (šiuo klausimu žr. 2015 m. sausio 22 d. Sprendimo *T-Mobile Austria*, C-282/13, EU:C:2015:24, 39 punktą ir 2023 m. balandžio 20 d. Sprendimo *DIGI Communications*, C-329/21, EU:C:2023:303, 32 ir 36 punktus).

- 42 Siauras iš dalies pakeistos Direktyvos 97/67 22 straipsnio 3 dalies aiškinimas dėl priežasčių, tapačių nurodytoms šio sprendimo 38–40 punktuose, būtų sunkiai suderinamas su šia direktyva siekiamais tikslais.
- 43 Šiuo klausimu, pirma, kiek tai susiję su Sąjungos teisės aktų šioje srityje tikslais, iš Direktyvos 2008/6 56 konstatuojamosios dalies aišku, kad ja siekiama sukurti Sąjungos pašto paslaugų vidaus rinką, užtikrinti visiems naudotojams bendrą universaliųjų paslaugų lygį ir nustatyti suderintus šio sektoriaus reguliavimo principus. Vis dėlto iš šios direktyvos 41 konstatuojamosios dalies matyti, kad šių tikslų siekiama „atsižvelgiant į perėimą prie visiškai konkurencingos rinkos“.
- 44 Antra, kiek tai susiję su pašto sektoriaus NRI pavestomis užduotimis, iš dalies pakeistos Direktyvos 97/67 39 konstatuojamosios dalies matyti, kad garantuojant jų, kaip nepriklausomų subjektų, statusą siekiama užtikrinti „sąžiningą konkurenciją“. Be to, pagal šios direktyvos 22 straipsnio 2 dalį minėtos institucijos taip pat gali būti įpareigos užtikrinti konkurencijos taisyklių laikymąsi pašto sektoriuje ir, kaip matyti iš šio straipsnio 1 dalies, tos pačios institucijos privalo konsultuotis ir bendradarbiauti su nacionalinėmis institucijomis, atsakingomis už konkurencijos teisės taikymą.
- 45 Šiomis aplinkybėmis nėra jokio pagrindo skirtingai aiškinti iš esmės tapatai suformuluotų dviejų Sąjungos teisės nuostatų, kaip antai, pirma, iš dalies pakeistos Direktyvos 97/67 22 straipsnio 3 dalies ir, antra, Direktyvos 2002/21 4 straipsnio 1 dalies, nes, be kita ko, šiomis dviem direktyvomis reglamentuojamos šiai teisei gretimos sritys, analogiškai įgaliojimai suteikiami kiekvienai iš jų paskirtoms NRI ir jomis siekiama panašių tikslų (pagal analogiją žr. 2002 m. rugsėjo 17 d. Sprendimo *Concordia Bus Finland*, C-513/99, EU:C:2002:495, 90 ir 91 punktus).
- 46 Taigi reikia konstatuoti, kad iš dalies pakeistos Direktyvos 97/67 22 straipsnio 3 dalis taikoma tiek tokio sprendimo, kaip ginčijamas sprendimas, adresatams, tiek su šiais adresatais konkuruojantiems pašto paslaugų teikėjams, jeigu šis sprendimas buvo priimtas per procedūrą, kuria siekiama užtikrinti neiškraipytą konkurenciją, ir gali turėti įtakos šių konkuruojančių paslaugų teikėjų padėčiai rinkoje.
- 47 Žinoma, Direktyvos 2008/6 49 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad „[k]iekvien[a] šali[s], kurios atžvilgiu [NRI] priėmė sprendimą, [turi] teis[ę] šį sprendimą apskusti nuo tos institucijos nepriklausomai įstaigai“. Vis dėlto šioje konstatuojamojoje dalyje tik užsimenama apie kiekvieno NRI sprendime paminėto asmens galimybę pateikti skundą dėl šio sprendimo. Tačiau vien tokios galimybės paminėjimas tokioje konstatuojamojoje dalyje visiškai nereiškia, kad toks skundas negalimas kitiems asmenims, kaip antai įmonėms, konkuruojančioms su šio sprendimo adresu (pagal analogiją žr. 2008 m. vasario 21 d. Sprendimo *Tele2 Telecommunication*, C-426/05, EU:C:2008:103, 45 punktą).
- 48 Šiomis aplinkybėmis ir siekiant pateikti naudingą atsakymą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui, atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta šio sprendimo 46 punkte, reikia išnagrinėti, ar už pašto sektorių atsakingos NRI sprendimas, kaip antai ginčijamas sprendimas, t. y. sprendimas, kuriuo apskaičiuojama universaliosios pašto paslaugos teikėjo patirtų grynąjų sąnaudų suma ir kuriuo konstatuojama, kad šios sąnaudos yra nepagrįstai didelė finansinė našta, yra sprendimas, pirma, priimtas per procedūrą, kuria siekiama užtikrinti neiškraipytą konkurenciją, ir, antra, jis gali turėti įtakos šio paslaugų teikėjo konkurento padėčiai rinkoje.

- 49 Pirmiausia reikia priminti, kad pagal iš dalies pakeistos Direktyvos 97/67 7 straipsnio 3 dalį valstybės narės nustato, ar šioje direktyvoje numatytos pareigos teikti universalias paslaugas lemia grynąsias sąnaudas, apskaičiuotas atsižvelgiant į šios direktyvos I priedo nuostatas, ir ar universaliųjų paslaugų teikėjui ar teikėjams jos sudaro nepagrįstai didelę finansinę naštą. Kaip matyti iš pakeistos iš dalies Direktyvos 97/67 7, 14 ir 22 straipsnių, siejamų su Direktyvos 2008/6 29 ir 41 konstatuojamosiomis dalimis, universaliųjų paslaugų grynujų sąnaudų apskaičiavimą kontroliuoja NRI, kurios vykdo savo užduotis visiškai nepriklausomai nuo rinkos dalyvių ir valstybės institucijų (šiuo klausimu žr. 2023 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *Nexive Commerce ir kt.*, C-226/22, EU:C:2023:637, 42 punktą). Be to, iš dalies pakeistos Direktyvos 97/67 I priedo B dalyje nurodyta, kad NRI turi tikrinti grynujų sąnaudų apskaičiavimą. Todėl reikia konstatuoti, kad sprendimai, kuriuos NRI priima įgyvendindamos joms pagal minėtas nuostatas suteiktus įgaliojimus, sukelia privalomų teisinių pasekmių, nes aplinkybė, kad šie sprendimai tam tikrais atvejais gali būti priimti pagal kitas procedūras, reglamentuojamas nacionalinės teisės, siekiant nustatyti universaliųjų paslaugų teikėjams skirtinos kompensacijos dydį, šiuo atžvilgiu neturi reikšmės.
- 50 Tai nurodžius, kiek tai susiję, pirma, su klausimu, ar sprendimas, kaip antai ginčijamas sprendimas, buvo priimtas per procedūrą, kuria siekiama užtikrinti neiškraipytą konkurenciją, iš Direktyvos 2008/6 41 konstatuojamosios dalies darytina išvada, kad pagrindinis iš dalies pakeistos Direktyvos 97/67 14 straipsnio, kurio 2 dalyje reikalaujama, kad universaliųjų paslaugų teikėjas ar teikėjai turėtų atskiras sąskaitas, kad būtų galima kiekvieną paslaugą ir produktą, kurie yra universaliųjų paslaugų dalis, aiškiai atskirti nuo tų, kurie nėra universaliųjų paslaugų dalis, tikslas yra, kad valstybės narės tikrintų pašto paslaugų rinkos sąlygų teisingumą tiek universaliųjų paslaugų teikėjo ar tiekėjų, tiek jo konkurentų atžvilgiu. Tokį aiškinimą, be kita ko, patvirtina pastarosios direktyvos 14 straipsnio 8 dalis, pagal kurią NRI gali netaikyti šiame straipsnyje nustatytų sąnaudų apskaitos reikalavimų, jeigu yra įsitikinusi, kad nė vienas iš universaliųjų paslaugų teikėjų paslėptu arba kitokiu būdu negauna valstybės pagalbos, o konkurencija rinkoje yra tikrai veiksminga.
- 51 Kadangi pagal iš dalies pakeistos Direktyvos 97/67 14 straipsnio 2 dalį NRI įgyvendina savo įgaliojimus pagal šios direktyvos 7 straipsnio 3 dalį būtent atsižvelgdama į informaciją, pateiktą laikantis šiame straipsnyje numatytų reikalavimų, reikia konstatuoti, kad vykdant šią funkciją priimtais sprendimais siekiama apsaugoti konkurenciją, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 41 punkte nurodytą jurisprudenciją.
- 52 Antra, dėl klausimo, ar toks sprendimas, kaip ginčijamas sprendimas, gali turėti įtakos tokio sprendimo adresato konkurentų padėčiai rinkoje, reikia konstatuoti, kad ši sąlyga tenkinama, jei atitinkamos NRI sprendimas potencialiai paveikia atitinkamų konkurentų teises dėl, pirma, jo turinio ir, antra, šių konkurentų vykdomos ar planuojamos veiklos (pagal analogiją žr. 2023 m. balandžio 20 d. Sprendimo *DIGI Communications*, C-329/21, EU:C:2023:303, 50 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 53 Šio sprendimo 50 punkte nurodytas reikalavimas priimti tokį sprendimą, kaip ginčijamas sprendimas, siekiant patikrinti atitinkamos rinkos sąlygų teisingumą, grindžiamas prielaida, kad jei šios sąlygos nėra teisingos, to sprendimo turinys gali turėti įtakos konkurencijai tarp minėtos rinkos operatorių. Taigi toks sprendimas dėl savo pobūdžio gali turėti įtakos su šio sprendimo adresu konkuruojančių įmonių padėčiai, nes jos vykdo arba ketina vykdyti veiklą, kaip antai nurodytą šio sprendimo 52 punkte nurodytoje jurisprudencijoje, o tai turi patikrinti nacionalinis teismas.

- 54 Iš tiesų reikia konstatuoti, kaip tai daro Bulgarijos Respublika, kad procedūra, kuria siekiama nustatyti universaliųjų pašto paslaugų teikimo grynąsias sąnaudas ir konstatuoti, kad šios sąnaudos yra nepagrįstai didelė našta, tenkanti šios paslaugos teikėjui, siekiama atkurti šio paslaugų teikėjo ir kitų rinkos dalyvių, kuriems netaikomas įpareigojimas užtikrinti tokią paslaugą, lygybę. Iš šios išvados matyti, kad jei pasibaigus tokiai procedūrai priimtas sprendimas grindžiamas klaidingais ar savavališkais įrodymais, šio paslaugų teikėjo padėtis atitinkamoje rinkoje gali būti dirbtinai sustiprinta, o tai neišvengiamai paveiktų jo konkurentų padėtį šioje rinkoje, neatsižvelgiant į atitinkamos valstybės narės pagal iš dalies pakeistos Direktyvos 97/67 7 straipsnį pasirinktą grynųjų sąnaudų kompensavimo mechanizmą.
- 55 Atsižvelgiant į visas pirma išdėstytas aplinkybes į pateiktus klausimus reikia atsakyti taip, kad iš dalies pakeistos Direktyvos 97/67 22 straipsnio 3 dalis, siejama su Chartijos 47 straipsniu, turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias su universaliųjų pašto paslaugų teikėju konkuruojantis pašto paslaugų teikėjas negali nepriklausomoje įstaigoje ginčyti NRI sprendimo, kuris nėra jam skirtas, kai tame sprendime ji pagal šios direktyvos 7 straipsnio 3 dalį apskaičiuoja universaliųjų pašto paslaugų teikėjo patirtų grynųjų sąnaudų sumą ir konstatuoja, kad šios sąnaudos yra nepagrįstai didelė finansinė našta, kaip tai suprantama pagal pastarąją nuostatą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 56 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (dešimtoji kolegija) nusprendžia:

1997 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 97/67/EB dėl Bendrijos pašto paslaugų vidaus rinkos plėtros bendrųjų taisyklių ir paslaugų kokybės gerinimo, iš dalies pakeistos 2008 m. vasario 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/6/EB, 22 straipsnio 3 dalis, siejama su Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsniu, turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias su universaliųjų pašto paslaugų teikėju konkuruojantis pašto paslaugų teikėjas negali nepriklausomoje įstaigoje ginčyti nacionalinės reguliavimo institucijos sprendimo, kuris nėra jam skirtas, kai tame sprendime ji pagal iš dalies pakeistos Direktyvos 97/67 7 straipsnio 3 dalį apskaičiuoja universaliųjų pašto paslaugų teikėjo patirtų grynųjų sąnaudų sumą ir konstatuoja, kad šios sąnaudos yra nepagrįstai didelė finansinė našta, kaip tai suprantama pagal pastarąją nuostatą.

Parašai.